

OPDRACHTGEVER

Bijlage 2

Verkenning potentiële bestuurlijke fusiepartners

Gespreksverslagen

Inhoud

Gespreksverslag Wormerland	3
Gespreksverslag Velsen	6
Gespreksverslag Bergen	8
Gespreksverslag Beverwijk	10
Gespreksverslag Alkmaar	12
Gespreksverslag Castricum	15
Gespreksverslag gemeente Heemskerk	18
Gespreksverslag gemeente Dijk en Waard	20
Gespreksverslag gemeente Heiloo	21
Gespreksverslag gemeente Zaanstad	23

Gespreksverslag Wormerland

Bestuurlijke toekomstverkenning gemeente Uitgeest

Aan: Judith Michel-de Jong (burgemeester) en Elsa van der Linden (gemeentesecretaris) | Gemeente Wormerland
Van: Sebastiaan Nieuwland en Martine Enthoven | Gemeente Uitgeest
Datum en tijd: 5 februari 2025, 14:30 – 15:30
Locatie: Gemeentehuis Wormerland
Geaccordeerd: 18 februari 2025

Het college van Wormerland heeft geen eigenstandig standpunt over de bestuurlijke toekomst van Uitgeest. In het gesprek geven de burgemeester en gemeentesecretaris namens het college een inschatting weer hoe een en ander beleefd wordt door de gemeenteraad van Wormerland. Dit is wel afhankelijk van wat de gemeenteraad van Wormerland besluit.

Relevante context gemeente Wormerland

- De gemeenteraad van Wormerland heeft na de verkiezingen in 2022 nogmaals het besluit genomen om bestuurlijk zelfstandig te willen blijven. In de afgelopen periode zijn omliggende gemeenten zich opnieuw gaan oriënteren op de bestuurlijke toekomst, waaronder de gemeente Oostzaan. Wormerland en Oostzaan hebben een gezamenlijke ambtelijke werkorganisatie (OVER). Oostzaan en Landsmeer hebben de Wormerland uitgenodigd om een onderzoek te doen naar een gezamenlijke toekomst.
- De gemeenteraad van Wormerland heeft vanwege deze ontwikkelingen besloten om samen met de gemeenten Oostzaan en Landsmeer onderzoek te doen naar toekomstige vormen van samenwerking. Alle drie de gemeenten worden gekenmerkt door een groen landelijke omgeving. In het onderzoek zijn twee sporen onderzocht, namelijk (1) ambtelijke fusie en (2) bestuurlijke fusie.
- De uitkomst van het onderzoek is dat een fusie van drie gemeenten (WOL-gemeenten) onvoldoende robuust is voor de langere termijn. Het advies is om niet te kiezen voor deze fusie, maar om te richten op aanvullende fusiepartners. Het onderzoek adviseert om te kijken naar de gemeenten Edam-Volendam en Waterland. Als dat niet lukt is het advies om aan te sluiten bij een grotere gemeente. Uitgeest wordt niet in het onderzoek genoemd. Het college heeft de begeleidingscommissie Bestuurlijke Toekomst geadviseerd om ook naar de gemeente Uitgeest te kijken.
- De gemeenteraad neemt in maart een besluit over een vervolgstap naar aanleiding van het onderzoek. Het is nog niet duidelijk wat de gemeenteraden van drie gemeenten gaan doen. De verwachting van het college is dat er een WOL++-variant onderzocht zal worden. Edam-Volendam en Waterland lijken daar vooralsnog niet voor open te staan.
- Het is onduidelijk of er voor de verkiezingen in 2026 nog een besluit over eventuele herindeling gaat komen.

Perspectief op bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- Het college heeft geen oordeel over de bestuurlijke toekomst van Uitgeest. Wel benoemt het college dat het bijzonder is dat Wormerland en Uitgeest in eenzelfde soort dynamiek zitten. Het is waardevol dat Wormerland en Uitgeest hier het gesprek over voeren.

Rol van gemeente Wormerland bij bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- Het is een besluit van de gemeenteraad of Wormerland beschikbaar is als eventuele fusiepartner van de gemeente Uitgeest. De begeleidingscommissie Bestuurlijke Toekomst van de gemeente Wormerland is voornemens de gemeenteraad van Uitgeest op korte termijn uit te nodigen en staat open voor een kennismakingsgesprek.
- Het is onduidelijk op welke termijn er een keuze over de bestuurlijke toekomst voor Wormerlandplaat vindt.
- Als het tot een herindeling zou komen, zou het wel een herindeling met meerdere gemeenten zijn. Deze meerdere gemeenten vormen dan samen een nieuwe gemeente. Dit betreft een zware herindeling.

Elementen uit bestuurskrachtonderzoek

- Het groen en landelijke karakter en de lokale identiteit van Uitgeest is herkenbaar binnen Wormerland. Dit zou een gezamenlijk gevoel van identiteit kunnen geven. Wormerland deelt het belang met Uitgeest van de volgende elementen uit het onderzoek: in stand houden van lokaal voorzieningenniveau, behoud van identiteit en de nabijheid van bestuur.
- Nabijheid van bestuur is weten wat er speelt in de gemeente en in laagdrempelig contact met inwoners staan en gaat niet alleen om bereikbaarheid van loketten.
- Wormerland is loyaal aan de regio Zaanstreek-Waterland en wil graag in de regio blijven. Uitgeest zou een versterking voor deze regio kunnen vormen en kan zo ook meer invloed in de MRA krijgen.
- De gemeente Wormerland kent net als vele Nederlands gemeenten financiële uitdagingen voor de toekomst. Uit het rapport van &VDL blijkt dat een WOL-fusie is te klein om deze financiële uitdagingen op te vangen. Daarbij moet wel worden aangetekend dat Wormerland het VNG-advies heeft opgevolgd en alleen de begroting voor 2025 sluitend heeft gemaakt. In de aanloop naar de volgende begroting wordt gekeken naar het sluitend maken van 2026, 2027 en 2028.

Aandachtspunten voor vervolgproces

- Kijk goed naar wat er in de regio Zaanstreek-Waterland gebeurt, omdat hier dezelfde type vragen over de bestuurlijke toekomst op de agenda staan. Het is een gemiste kans om hierin niet samen op te trekken, omdat er een regiogrens tussen de gemeenten zit.
- De gemeente Wormerland heeft een eigen raadswerkgroep, de begeleidingscommissie Bestuurlijke Toekomst, voor dit onderwerp. De komende maanden zal de gemeenteraad meer concrete uitspraken doen over dit onderwerp.
- Het groen landelijke karakter en de MRA-oriëntatie is belangrijk voor de gemeente Wormerland.

- In een eerder onderzoek (2021) naar de toekomst van Wormerland is veel aandacht geweest voor participatie bij inwoners. Destijds kwam hieruit naar voren dat inwoners graag wilden dat Wormerland zelfstandig zou blijven. In het laatste onderzoek speelde participatie onder de inwoners van Wormerland nog geen rol.

Gespreksverslag Velsen

Bestuurlijke toekomstverkenning gemeente Uitgeest

Aan: Frank Dales (burgemeester), Derkje Veurink (gemeentesecretaris) | Gemeente Velsen
Van: Sebastiaan Nieuwland en Martine Enthoven | Gemeente Uitgeest
Datum: 7 februari 2025, 12:00 – 13:00
Locatie: Gemeentehuis Velsen
Geaccordeerd: 12 februari 2025

Perspectief op bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- Velsen begrijpt de noodzaak van Uitgeest voor een bestuurlijke fusie en vindt het een verstandige stap van Uitgeest. Het principebesluit over de bestuurlijke toekomst van Uitgeest is door het college van Velsen besproken. Binnenkort spreekt het presidium hier ook over. *Hierover volgt een terugkoppeling aan de burgemeester en gemeentesecretaris van Uitgeest.*

Rol van gemeente Velsen bij bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- De gemeente Velsen vindt het niet gepast om een actieve rol te spelen in dit proces en zal zichzelf niet aanbieden als fusiepartner. De gemeente Velsen is wel beschikbaar als fusiepartner, maar het initiatief voor een eventuele fusie ligt bij de gemeente Uitgeest. De afstand tussen Velsen en Uitgeest is geen barrière voor een bestuurlijke fusie. Dit betreft een lichte herindeling.
- Velsen ziet Uitgeest als onderdeel van de IJmond. De voorkeur van Velsen is daarom dat de herindeling van Uitgeest binnen de IJmond plaatsvindt. Op de lange termijn is de voorkeur van Velsen dat de IJmond-gemeenten samen één nieuwe gemeente vormen. Velsen begrijpt dat Uitgeest niet de tijd heeft om te wachten op deze zware herindeling. Dit versterkt de regio IJmond. Een fusie van Uitgeest met een IJmond-gemeente zou hier wel een start voor kunnen zijn.
- Velsen bestaat uit zeven dorpen met elk zijn eigen karakter, cultuur en voorzieningen. Velsen vindt het belangrijk dat dit behouden blijft en wil deze dorpen daarin faciliteren. De dorpen hebben geen eigen budget en geen dorpsraad.
- Velsen waardeert de samenwerking met Uitgeest onder andere in de gezagsdriehoek en op het gebied van openbare orde en veiligheid. Velsen vindt dat de invloed van Uitgeest in de samenwerkingsverbanden losstaat van de omvang van Uitgeest. Uitgeest is een serieuze partner.

Elementen uit bestuurskrachtonderzoek

- Het valt Velsen op in de analyse van het bestuurskrachtonderzoek dat inwoners van Uitgeest voor voorzieningen voornamelijk gericht zijn op Heemskerk en niet direct op Velsen. Velsen herkent de uitdagingen voor het in standhouden van het voorzieningenniveau. Elke kern in Velsen heeft haar eigen voorzieningen. De gemeente Velsen stuurt strategisch op haar

voorzieningen en staat op meer afstand van de uitvoering dan de gemeente Uitgeest. Het beheer van de (sport)accommodaties in Velsen is bijvoorbeeld in handen SRO Velsen.

- Elke kern in Velsen heeft een eigen wijkwethouder. Deze wijkwethouder heeft onder meer contact met het bewonerscomité. Op deze manier borgt Velsen de nabijheid tot het bestuur. Velsen kent één gemeentehuis en heeft geen loketten op andere locaties. Er is geen politiek-bestuurlijke vertegenwoordiging op dorpsraadniveau.
- Velsen is in de basis een financieel solide gemeente. Wel staat de gemeente Velsen, net zoals de meeste gemeenten, voor een forse bezuinigingsopgave. Het college vindt het belangrijk om de raad goed mee te nemen in de besluiten voor de bezuinigingen. Het toekomstperspectief van Velsen is dat het een financieel gezonde gemeente zal blijven. De investeringsruimte in Velsen is nu niet groot, vanwege een lage algemene reserve. De verwachting is wel dat Velsen de komende jaren veel externe gelden ontvangt voor projecten in verband met het *Netten op Zee*. Dit zijn incidentele middelen.
- Velsen vindt de dienstverlening voor inwoners belangrijk. De afgelopen raadsperiode is hierop ingezet door de introductie van de functie van wijkverbinder. Deze wijkverbinders gaan dagelijks de wijken in en zijn de schakel tussen de inwoners van wijken en de gemeentelijke organisatie. Ook zijn zij verbinder in de gemeentelijke organisatie. Verder is samenspel één van de speerpunten van de raad. Participatie maakt hier onderdeel van uit. Een voorbeeld hiervan is dat elke inwoner een bon van €5 heeft ontvangen en hiervan gezamenlijk met de buurt een initiatief kan ontplooiën.

Aandachtspunten voor vervolgproces

- Een bestuurlijke fusie van alle IJmond-gemeenten lijkt Velsen logisch en wenselijk. Velsen begrijpt dat dit niet binnen de planning van Uitgeest past. Velsen is nu wel een verkenning gestart naar een IJmond-beraad voor onder andere informatieve bijeenkomsten voor de vier gemeenteraden.

Bespreking presidium Velsen – 11 februari 2025 (toevoeging op gesprek)

- *Uitgeest is altijd heel coöperatief geweest en heeft daarmee goodwill opgebouwd.*
- *De voorkeur is dat Uitgeest fuseert met een gemeente in de IJmond. Dit zou een vliegwielen kunnen zijn voor een grotere fusie. Als Uitgeest dat wil, mag het fuseren met Velsen met behoud van beide namen. Velsen staat open voor gesprek.*
- *Een fusie zal leiden tot schaalvoordelen, ook voor Velsen.*
- *Het gemeentehuis in Uitgeest kan open blijven voor bijv. paspoorten en rijbewijzen e.d.*
- *Passen de culturen wel bij elkaar is een vraag die gesteld is.*
- *Velsen heeft een raadsakkoord en is heel open en transparant. Het verbaast de fractievoorzitters dat de gespreksverslagen niet naar de gemeenteraad gaan.*
- *Eén fractie is principieel tegen schaalvergroting.*

Gespreksverslag Bergen

Bestuurlijke toekomstverkenning gemeente Uitgeest

Aan: Marjan van Kampen (burgemeester) en Aletta Barink (interim/gemeentesecretaris) | Gemeente Bergen
Van: Sebastiaan Nieuwland en Martine Enthoven | Gemeente Uitgeest
Datum: 12 februari 2025, 9:30 – 10:30
Locatie: Gemeentehuis Bergen NH
Geaccordeerd: 24 februari 2025

Het college van Bergen geeft in dit gesprek zijn inschatting aan. De bestuurlijke toekomst van Bergen moet nog besproken worden in de raad

Perspectief op bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- De veranderende omgeving, het bestuurskrachttraject van Uitgeest en de uitnodiging voor dit gesprek hebben er mede toe geleid dat de gemeente Bergen ook na gaat denken over haar bestuurlijke toekomst. De raad heeft nog geen voorkeur uitgesproken over hoe deze bestuurlijke toekomst eruit zal zien, en dus ook niet of dit een fusie betreft. Het college en de raad beraden zich nog.
- Bergen staat open voor gesprek met gemeenten met een soortgelijke toekomstvraag, een daarom ook voor een gesprek met Uitgeest.

Rol van gemeente Bergen bij bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- Het college kan nog niet zeggen of Bergen beschikbaar is als fusiepartner voor Uitgeest. De raad van Bergen heeft hier geen standpunt over ingenomen.
- Er is nu een raadsvoorstel in voorbereiding om een onderzoek te doen naar de toekomst van de gemeente Bergen. Hiervoor wordt ook een werkgroep met raadsleden ingericht. De verwachting is dat de gemeenteraad in mei een besluit neemt over een traject om een koers richting de toekomst van Bergen te bepalen. Eind 2025 hoopt de gemeenteraad een besluit te nemen over wat de gemeente Bergen gaat doen in de toekomst.

Elementen uit bestuurskrachtonderzoek

- Bergen herkent de elementen uit het bestuurskrachtonderzoek van Uitgeest. Op het gebied van identiteit hoeft Uitgeest zich geen zorgen te maken. Als voorbeeld wordt de fusie van Bergen, Egmond en Schoorl genoemd. Elk van deze dorpen heeft nog steeds zijn eigen identiteit.
- Nabijheid van bestuur zal veranderen bij een fusie. Bij een grotere gemeente zal de afstand van inwoners tot bijvoorbeeld het college of gemeenteraad afnemen.
- De regionale oriëntatie van Bergen richt zich op het noorden.
- Het realiseren van betaalbare woningen en sociale woningbouw is een uitdaging voor de gemeente Bergen. Bergen wordt hierin ook beperkt door de omliggende natuurgebieden, waar niet gebouwd kan worden.

- Een andere uitdaging is de professionalisering van de BUCH. Inwoners zijn erg tevreden over dienstverlening, maar voor de gemeenteraad en college loopt niet alles zoals je zou verwachten bij een ambtelijke organisatie voor meer dan 100.000 inwoners. De uitdaging voor de BUCH zit onder andere op het aan blijven trekken van goede mensen in deze krappe arbeidsmarkt. Op dit moment zijn er bijna geen beschikbare vergunningverleners, terwijl zij wel nodig zijn om de ambities te realiseren.
- Bergen behoort tot de top-3 meest vergrijsde gemeentes van Nederland. Jongeren willen wel blijven in Bergen, maar ook hier speelt het tekort aan betaalbare woningen mee. Jongeren zijn ook nodig om voorzieningen in stand te houden.
- Financieel staat Bergen er relatief goed voor, ook al heeft Bergen ook te maken met het ravijnjaar en noodzakelijke ombuigingen. Toch is dit niet een heel groot zorgpunt van de gemeente. Het scheelt dat Bergen inkomsten heeft door toerisme, forensen en parkeren.

Aandachtspunten voor vervolgproces

- Het zou goed zijn om te kiezen voor een omvang van een gemeente, zowel in inwoners als gebied, die past bij het beeld van inwoners en de raad. Neem hiervoor goed de tijd om dit uit te zoeken met de gemeenteraad. Stel bijvoorbeeld een grens bij een gemeentegrootte van 50.000 inwoners.
- Kijk ook naar de passendheid (bestuurs)cultuur van een mogelijke fusiepartner. Niet alles komt in gesprekken met elkaar naar voren.
- Andere gemeenten vinden het meestal aantrekkelijk om een nieuwe gemeente bij hun gemeente te voegen, maar hebben nog niet helemaal in beeld wat dat precies betekent. Voor hen dient er nog een traject opgestart te worden. Het is daarom goed om vooraf duidelijk te maken wat Uitgeest verwacht van een bestuurlijke fusie en wat de meerwaarde is voor de partner.
- Investeer in contacten tussen eigen raadsleden en raadsleden van fusiepartners. De gemeenteraden moet uiteindelijk het besluit nemen.

Tot slot

- De keuze van Uitgeest zal invloed hebben op de BUCH. Dat heeft gevolgen voor de samenwerking binnen de BUCH en daar moeten we overleg over voeren.

Gespreksverslag Beverwijk

Bestuurlijke toekomstverkenning gemeente Uitgeest

Aan: Martijn Smit (burgemeester) en Arjan Heiner (gemeentesecretaris)
| Gemeente Beverwijk
Van: Sebastiaan Nieuwland en Martine Enthoven | Gemeente Uitgeest
Datum: 12 februari 2025, 11:00 – 12:00
Locatie: Gemeentehuis Beverwijk
Geaccordeerd: 7 maart 2025

Het college van Beverwijk geeft in dit gesprek zijn inschatting aan. De bestuurlijke toekomst van Uitgeest is nog niet besproken door de gemeenteraad

Perspectief op bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- Beverwijk kan zich goed inleven in het besluit van de gemeenteraad van Uitgeest om met een fusiepartner tot een toekomstbestendige gemeente te komen. In feite gaat de keuze voor de toekomst van Uitgeestrichting Noord-Holland Noord of richting Kennemerland/MRA. Beverwijk ziet de meeste kansen voor Uitgeest om kracht te ontwikkelen als zij aangesloten blijft bij Kennemerland. Het betekent per definitie aansluiting op de stedelijke (landelijke) kracht van de MRA, gedeelde belangen langs de A9 corridor en de symbiotische relatie tussen dorp en stad. Het is belangrijk om hierbij oog te blijven houden voor het behoud van de dorpse waarden van Uitgeest, zoals de stad Beverwijk dat ook doet bij de dorpse waarden van Wijk aan Zee.
- Je kunt als dorpse gemeente kiezen voor een fusie met andere dorpse gemeenten, omdat je meer op elkaar lijkt. Een fusie met een stadsere partner heeft echter ook voordelen en versterkt het dorp. Een stadse partner biedt andere en aanvullende mogelijkheden om sommige problemen gemakkelijker op te lossen en biedt meer strategische kracht om op opgaves aan te pakken.

Rol van gemeente Beverwijk bij bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- Beverwijk staat open om na te denken over een fusie met de gemeente Uitgeest. Juist aan de westkant van de MRA liggen kansen om met een gezamenlijke schaalgrootte impact te maken op MRA schaal en als kop van Kennemerland onze realisatiekracht voor onze inwoners te vergroten. Om daar te komen is uiteindelijk waarschijnlijk meer nodig dan alleen een fusie met Uitgeest. Het college van Beverwijk zou het overwegen van een fusie van Uitgeest met alleen Heemskerk als een gemiste kans zien. Er is dan wellicht binnen een aantal jaar weer een gesprek over een fusie binnen de IJmond nodig om als gemeenten de ambities te blijven kunnen bedienen.

Elementen uit bestuurskrachtonderzoek

- De elementen uit het bestuurskrachtonderzoek zijn herkenbaar voor de gemeente Beverwijk.
- Beverwijk vindt het behoud van identiteit van belangrijk (voor iedere gemeenschap) en heeft daarmee al lang ervaring. Beverwijk en Wijk aan Zee hebben een onderling heel verschillend

karakter. De kern Wijk aan Zee heeft in tegenstelling tot Beverwijk een dorps karakter. Wijk aan Zee heeft een eigen dorpsraad en organiseert veel zelf. De gemeente Beverwijk faciliteert Wijk aan Zee op een andere manier dan de stedelijke kern van Beverwijk. Beverwijk ziet het als taak van het gemeentebestuur om oog te hebben voor de verschillende dorps (en/of stadse)waarden. Een bestuur dient de eigenheid van de verschillende kernen, wijken of gebieden te herkennen, erkennen en centraal te stellen in de uitvoering van haar taken. Het is niet alleen belangrijk om hier ook oog voor te hebben bij een fusie, ook na een fusie is het voor Beverwijk als twee kernen van stad en dorp een vanzelfsprekendheid daar handen en voeten aan te geven. Dat hebben we al eerder gedaan. Beverwijk meent overigens dat het een misverstand is dat een fusiepartner de identiteit bepaalt. Zowel de duidelijke verschillen tussen Beverwijk en Wijk aan Zee, maar ook andere voorbeelden elders in het land laten zien dat inwoners zelf hun identiteit bepalen. In die zin neemt de identiteit van de fusiepartner de identiteit van Uitgeest niet over. Dat geldt voor iedere partner waarmee Uitgeest fuseert, meent Beverwijk.

- In de regio Kennemerland kan Uitgeest kracht ontwikkelen aan onder andere aan de MRA-tafel. Er zijn veel gedeelde opgaven tussen de IJmond-gemeenten.
- Beverwijk heeft vijf jaar geleden de inrichting van haar organisatie en bestuur geëvalueerd. Destijds was de aanpak van de organisatie meer op de korte termijn gericht en minder op strategisch niveau. Naar aanleiding van dit onderzoek is geïnvesteerd om op meer strategisch niveau de opgaven aan te pakken. Onder andere met Tata Steel, Wind op Zee en op het gebied van infrastructuur. Daarnaast is een wijkaanpak ontwikkeld, die de gewoonten en gebruiken van een wijk of kern centraal stelt. Het is divers in de aanpak, kent verschillende oplossingen, omdat de problemen in de verschillende delen van de gemeente niet hetzelfde zijn. Het geeft ruimte, kracht en perspectief aan de inwoners van het betreffende gebied om hun eigen zaken zoveel mogelijk op hun manier te regelen. Daarmee geeft deze aanpak het beste uitgangspunt voor het stimuleren van gemeenschapszin in een gebied (en daarmee ook de gevoelde gezamenlijke identiteit van de kern).

Aandachtspunten voor vervolgproces

- Het is belangrijk om ook de inwoners van de fusiegemeenten te betrekken bij het vervolgproces.
- De gemeente Beverwijk is beschikbaar als gesprekspartner voor de fusie van Uitgeest en staat open voor een vervolggesprek, maar het initiatief voor een eventuele fusie ligt bij de gemeente Uitgeest.

Gespreksverslag Alkmaar

Bestuurlijke toekomstverkenning gemeente Uitgeest

Aan: Anja Schouten (burgemeester), Robert Reus (gemeentesecretaris) en Robert te Beest (wethouder) | Gemeente Alkmaar
Van: Sebastiaan Nieuwland en Martine Enthoven | Gemeente Uitgeest
Datum: 25 februari 2025, 16:00 – 17:00
Locatie: Gemeentehuis Alkmaar
Geaccordeerd: 11 maart 2025

Wethouder Robert te Beest is ook aanwezig bij dit gesprek, omdat hij regionale samenwerking en dorpen & landelijk gebied in zijn portefeuille heeft.

Perspectief op bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- Alkmaar heeft het bestuurskrachtonderzoek en bijbehorende stukken gelezen en de raadsvergadering over de bestuurlijke toekomst teruggekeken. Alkmaar ziet de uitdaging waar Uitgeest voor staat en snapt het principebesluit van de gemeenteraad om voor bestuurlijke fusie te kiezen.
- Alkmaar heeft ervaring met bestuurlijke herindeling met de voormalige gemeenten Graft-De Rijp en Schermer. Alkmaar is tevreden over hoe deze fusie is verlopen en hoe het nu gaat. Alle kernen in de gemeente kennen nog steeds hun eigen identiteit.
- Het is belangrijk om inwoners goed mee te nemen in dit proces, mee te laten praten en aan te geven wat een bestuurlijke fusie hen oplevert. Zorg daarnaast dat het duidelijk is wat de stip op de horizon is voor Uitgeest voor de bestuurlijke fusie.

Rol van gemeente Alkmaar bij bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- De bestuurlijke toekomst van Uitgeest is door de burgemeester ook besproken met de fractievoorzitters.
- Alkmaar vindt dat Uitgeest waarde toe zou voegen aan de gemeente Alkmaar en is daarom geïnteresseerd in een fusie met de gemeente Uitgeest. Dit zou een lichte herindeling betreffen waar Uitgeest onderdeel wordt van de gemeente Alkmaar. Uitgeest zou dan de tweede kern qua inwonersaantal worden van de gemeente. Uitgeest heeft een goede ligging en goede bereikbaarheid, ook door het station.
- Alkmaar en Uitgeest grenzen aan elkaar en er is ook een historische band tussen de twee gemeenten. Markenbinnen was vroeger onderdeel van de gemeente Uitgeest en is nu een dorp in de gemeente Alkmaar. Verder zijn er gelijkenissen als je kijkt naar sport, erfgoed en historie.
- De bestuurlijke fusie is nu een proces van Uitgeest. Uitgeest bepaalt het tempo en op het moment dat Uitgeest aangeeft dat zij met Alkmaar wil fuseren, wil Alkmaar graag samen optrekken in het verdere proces. De gemeenteraad van Alkmaar dient hier wel eerst toe te besluiten.
- De voorkeur van Alkmaar is om eerst de ambtelijke organisatie van Uitgeest op een goede manier in te passen in de organisatie van Alkmaar. Het eerste halfjaar kan dan gebruikt worden

om ambtenaren in te werken. Hiermee heeft Alkmaar een goede ervaring gehad met de fusie met Graft-de Rijp en Schermer.

- Gelijkwaardigheid is bij fusie het uitgangspunt. Na de ambtelijke fusie volgt dan de bestuurlijke fusie. Dit zou wellicht in 2029 kunnen zijn. Dit alles moet zorgvuldig zonder tempo te verliezen.
- Bij de fusie met Schermer en Graft-de Rijp vulde de burgemeester de rol van bestuurlijk contactpersoon in. Hij was vanaf het begin tot in ieder geval 2017 . minimaal een halve dag in de week aanwezig in de voormalig gemeenten Graft-De Rijp en Schermer.. Ook werden aandachtsfunctionarissen ingezet die elke week in de twee gemeenten aanwezig waren voor het inwerken van de nieuwe ambtenaren.
- Het is goed om een fusiedocument op te stellen waarop kan worden teruggegrepen. In het fusiedocument van voormalig gemeente Schermer staat bijvoorbeeld het differentiëren van het algemene beleid benoemd als speerpunt. Dus geen stadse oplossingen voor dorpse problemen. In de praktijk betekent dit bijvoorbeeld dat in de historische dorpen geen ondergrondse containers worden geplaatst, terwijl dit in de nieuwbouwwijken in de stad wel gebeurt. Ook staat hierin dat er geen windmolens in Schermer komen.

Elementen uit bestuurskrachtonderzoek

- Alkmaar is de centrumgemeente van Noord-Holland-Noord (hierna: NHN) en is zowel stads als dorps. De gemeente heeft het volume en kracht om opgaven te realiseren en toch het comfort van een dorp te houden.
- Om de identiteit van de dorpen in Alkmaar te behouden en de nabijheid van bestuur te borgen werkt Alkmaar met dorpsagenda's. Voor alle 13 dorpen is een agenda opgesteld. Hierin staan elementen die belangrijk zijn voor het dorp. Dit verschilt soms ook van hoe er in de stad met dingen wordt omgegaan. Het is belangrijk om te investeren in de dorpen. Twee voorbeelden daarvan zijn: nieuwbouw van dorpshuis in Schermer en vernieuwbouw van het dorpshuis in Stompeteren.
- Het is belangrijk om de dorpsfeesten en het historisch erfgoed in stand te houden. Dit draagt bij aan het behoud van identiteit. Het bestuur van Alkmaar is er alert op dat zij naar evenementen in de dorpen gaat, ook als er geen directe uitnodiging is.
- Alkmaar kent ook een aparte wijkenaanpak en een aparte dorpenaanpak. Alkmaar past gebiedsgericht werken met vijf gebiedsteams in de kernen toe. Deze teams bestaan uit verschillende ambtenaren (o.a. OOV, Welzijn, gebiedsregisseur). Hier kunnen inwoners en ondernemers, naast de reguliere loketten, ook met hun vragen en initiatieven terecht. De gebiedsteams zijn een vooruitgeschoven post van het bestuur. Als Uitgeest onderdeel wordt van Alkmaar dient daar een zesde gebiedsteam bij te komen. De gebiedsteams zijn dagelijks bezig met het gebied en hebben korte lijntjes met burgemeester en wethouders.
- Jaarlijks gaat het bestuur van de gemeente Alkmaar in gesprek met de dorpen over de thema's die leven. De dorpen hebben regie op wat er besproken wordt en op de agenda komt. Deze dorpenagenda's hebben vanaf komend kwartaal ook een formele status. Daarnaast is er ook een aantal dorps overstijgende thema's, die op hogere schaal worden opgepakt.
- Niet elk dorp kiest ervoor een dorpsraad te hebben. Robuuste dorpsraden zijn een gesprekspartner van de gemeente Alkmaar. Omdat een dorpsraad niet altijd geheel

representatief is, maakt Alkmaar ook gebruik van digitale peilingen om meningen in de dorpen op te halen. Het bereik hiervan is veel groter.

- Alkmaar is een betaalbare gemeente met een hoog voorzieningenniveau en relatief lage lasten. Alkmaar heeft ook meerdere loketten buiten de stad, omdat nabijheid van de gemeente erg belangrijk is. Deze zijn ook blijven bestaan na bezuinigingen.
- Alkmaar ziet zich in de regio als scharnierpunt tussen NHN en MRA. Uitgeest zit ook op dit scharnierpunt. Op een aantal thema's, zoals woningbouw en bereikbaarheid, wil Alkmaar binnen NHN kracht ontwikkelen en dit ook in de MRA inzetten. Op die manier kan de gemeente ook makkelijker bij het Rijk en Europa binnenkomen. Daarnaast wil Alkmaar ook meer samenwerken met het Zuiden (IJmond/Kennemerland). Uitgeest is hier ook zeker een toegevoegde waarde voor.

Aandachtspunten voor vervolgonderzoek

- Het college van B&W van Alkmaar zal de gemeenteraad vertrouwelijk informeren over de inhoud van dit gesprek. Zodra het college van Uitgeest de uitkomsten van de verkenning met de raad heeft gedeeld, maakt Alkmaar dit ook openbaar.
- Het is belangrijk om inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties, raad en organisatie mee te nemen in het vervolgproces.
- Alkmaar heeft goede ervaring met het eerst samenvoegen van de ambtelijke organisatie en daarna bestuurlijk fuseren.
- Zorg dat er bij een bestuurlijke fusie een goede opdracht voor de komende 10 jaar ligt, waar ook op kan worden teruggegrepen.

Bestuurlijke toekomstverkenning gemeente Uitgeest

Aan: Ben Tap (burgemeester) en H  l  ne Bakker (gemeentesecretaris) | Gemeente
Castricum

Van: Sebastiaan Nieuwland en Martine Enthoven | Gemeente Uitgeest

Datum: 26 februari 2025, 9:30 – 10:30

Locatie: Gemeentehuis Castricum

Geaccordeerd: 11 maart 2025

Perspectief op bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- De gemeenteraad van Castricum heeft, voordat dhr. Tap gestart is als burgemeester in maart 2024, verschillende keren in een zogenoemde Benen-op-tafel (BOT)-overleg vrij technisch gesproken over de bestuurlijke toekomst en wat Castricum zou doen als er een gemeente aan zou kloppen voor een fusie. De basis hiervan is de Kadernota Samenwerken en Fuseren 2021, waarin de uitgangspunten, randvoorwaarden en afwegingscriteria voor samenwerkings- en fusieprocessen zijn beschreven. Destijds is de conclusie geweest dat er voor Castricum zelf nog geen urgentie is en een afwachtende houding aanneemt ten opzichte van andere gemeenten.
- Voor het zomerreces van 2024 is met de raad stilgestaan bij de huidige situatie in Uitgeest m.b.t. het toen recent opgeleverde bestuurskrachtonderzoek. Dit ook in relatie tot de ontwikkelingen in Heiloo. Daarbij heeft de burgemeester de raad gevraagd om vanuit het perspectief van de inwoner na te denken over de vragen: (1) hoe zie je Castricum in de regio? (2) hoe zie je Castricum in de toekomst (10 jaar)? Na de zomer zijn deze vragen in opnieuw een BOT-overleg besproken met de raad. De conclusie was een toekomstvisie, gericht op duurzame groei en behoud van lokale identiteit. De strategische focus ligt op samenwerking met buurgemeenten en het benutten van regionale kansen. En dat de raad daarom actief open staat voor Uitgeest en Heiloo.
- De gemeenteraad van Uitgeest heeft tijdig het principebesluit genomen en daarmee is ook urgentie gecreëerd in de regio.

Rol van gemeente Castricum bij bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- Het toekomstbeeld van Castricum is dat Castricum, Uitgeest en Heiloo een nieuwe gemeente vormen met een eigen nieuwe gemeentelijke organisatie. Dit betreft een zware herindeling. Belangrijk dat het een gelijkwaardig proces is. Juist ook vanuit gedachten dat kernen even belangrijk zijn. Het gaat niet om het groter worden van Castricum, maar juist gericht op wat het beste is voor de inwoners van alle drie de gemeenten. Gezien de opgaven en taken betekent dat we dan moeten groeien naar een grotere gemeente dan de huidige omvang. Waarbij een erg belangrijke waarde is dat de gemeente 'wel het dorpse kan behouden' waar inwoners korte lijnen hebben met de gemeente en de belangrijke partijen in de gemeente. De gemeenteraden dienen hierover uiteindelijk het besluit te nemen.
- Op het moment dat Uitgeest aangeeft dat zij wil fuseren met Castricum dan is het realistisch dat voor de verkiezingen een principebesluit genomen kan worden door de gemeenteraad. Het

gaat de gemeenteraad van Castricum niet lukken om een onherroepelijk besluit te nemen voor de gemeenteraadsverkiezingen. Het college verwacht niet dat het wel of niet fuseren met Uitgeest en Heiloo een groot verkiezingsitem wordt, omdat het gesprek over de bestuurlijke toekomst al langer wordt gevoerd.

- Op het moment dat de gemeenteraden een onherroepelijk besluit nemen voor bestuurlijke fusie, dan zullen de colleges zorgdragen om de fusie zo goed mogelijk voor elkaar te krijgen. De volgende collegeperiode wordt gebruikt om het fusietraject de doorlopen. De bestuurlijke fusie vindt dan uiterlijk plaats op 1 januari 2030. Voorafgaand aan de bestuurlijke fusie vindt een ambtelijke fusie plaats en daarmee in feite een uittreding uit de BUCH.
- De gemeenteraad van Castricum wil bij een fusie ook toewerken naar een eigen gemeentelijke organisatie. Als Heiloo nog niet zover is, zouden Castricum en Uitgeest al kunnen starten met het opzetten van een nieuwe organisatie.
- Een aantal onderdelen van de BUCH kunnen langer aangehouden worden zoals buitenruimte en afvalinzameling. Zaken als vergunningverlening, toetsing van bouwplannen en verkeer kunnen direct naar de nieuwe organisatie gehaald worden. De nieuwe gemeentelijke organisatie zou eventueel diensten op het gebied van beheer openbare ruimte en afvalinzameling aan de gemeente Bergen NH aan kunnen bieden.

Elementen uit bestuurskrachtonderzoek

- In 2002 zijn de gemeenten Limmen en Akersloot onderdeel geworden van de gemeente Castricum. Deze fusie is goed gelukt. Destijds was het ook een optie dat Uitgeest aan zou sluiten bij deze fusie. Op het gebied van identiteit voelen inwoners van Akersloot en Limmen zich het meest verbonden met Uitgeest (ten opzichte van andere regiogemeenten). Het is belangrijk dat de eigenheid en identiteit na een fusie blijft bestaan.
- Castricum bestaat uit vijf kernen met een sterke lokale identiteit en voert een kernenbeleid. Zowel inhoudelijk bijvoorbeeld als het gaat om investeringen in de verschillende kernen, als meer symbolisch zoals in het ontwerp van de ambtsketen en de keuze voor de locatie van de nieuwjaarsreceptie. Dit kernenbeleid kan nog wel explicieter gemaakt worden. Het bestuur van Castricum vindt het belangrijk om zichtbaar te zijn in de verschillende kernen.
- Tegelijk is het de ervaring van Castricum dat het ook wennen is om onderdeel te zijn van een grotere gemeente. In het begin is het belangrijk daar bewust zaken voor te organiseren, zoals het openhouden van een gemeenteloket in Uitgeest. Dat is toen ook in Akersloot gedaan. Dit draagt bij aan nabijheid van bestuur, identiteit en dienstverlening.
- De nieuwe gemeente moet strategischer kijken naar de voorzieningen. Waarbij het gaat om betere toegang tot voorzieningen én toegang tot betere voorzieningen.
- Behoud van voorzieningen betekent in die zin voor Castricum dat er kwalitatief goede voorzieningen in de gemeente zijn, ook met de huidige financiële beperkingen. Dat kan betekenen dat niet in elke kern eenzelfde voorziening is.
- Als een gemeente groter wordt, zal het lokale initiatief nog meer opbloeien. De houding van de gemeente moet zijn om deze initiatieven te faciliteren. Castricum vindt bijvoorbeeld Zwembad de Zien een mooi voorbeeld van lokale kracht van inwoners.

- De redenen om de ambtelijke samenwerking BUCH aan te gaan, gelden in veel opzichten nog steeds. En veel daarin gaat goed met de BUCH. Maar het is duidelijk dat verschillende vraagstukken zich niet laten oplossen door de ambtelijke samenwerking. De strategische kracht van de BUCH komt nu niet tot zijn recht onder andere door de bestuurlijke aansturing en de beperking in het functiegebouw van de BUCH. In een nieuwe gemeentelijke organisatie met eenduidige aansturing kan strategische kracht beter tot zijn recht komen.
- Uitgeest en Castricum hebben een belangrijke positie in de regio. Schaalvergroting is nodig om meer kracht te ontwikkelen. De nieuwe gemeente is straks het scharnierpunt tussen NHN, IJmond, MRA en Zaanstreek-Waterland. Voor alle regio's zal de nieuwe gemeente een interessante samenwerkingspartner zijn. De nieuwe gemeente moet haar regionale bestuurskracht vergroten en dit verzilveren in onder andere de MRA.

Aandachtspunten voor vervolgproces

- Wanneer Uitgeest kiest voor een gemeente die nog niet uit kernen bestaat, duurt het lang om echt onderdeel te worden van die gemeente. Gelijkwaardigheid is belangrijk bij een bestuurlijke fusie.
- Castricum staat voor een stevige financiële uitdaging. De gemeenteraad zal dit jaar een aantal duidelijke keuzes moeten maken. Binnenkort stelt de gemeenteraad van Castricum de richting van de ombuigingen vast. Het structurele financiële beeld voor de toekomst is gezond.

Gespreksverslag gemeente Heemskerk

Bestuurlijke toekomstverkenning gemeente Uitgeest

Aan: Alexander Luijten (burgemeester) en Linda Vos (gemeentesecretaris)
| Gemeente Heemskerk
Van: Sebastiaan Nieuwland en Martine Enthoven | Gemeente Uitgeest
Datum: 28 februari 2025, 10:00 – 11:00
Locatie: Gemeentehuis Heemskerk
Geaccordeerd: 4 maart 2025

Perspectief op bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- Heemskerk heeft het bestuurskrachtonderzoek gelezen. Heemskerk begrijpt het principebesluit van de gemeenteraad voor een bestuurlijke fusie van Uitgeest. Het is van belang dat Uitgeest zoekt naar een schaal waar voldoende nabijheid van bestuur is en de identiteit van Uitgeest herkenbaar blijft. Heemskerk vindt dit zelf ook van belang.
- Het presidium van Heemskerk is op de hoogte gesteld van dit gesprek. In het presidium kwam een positief beeld over dit gesprek naar voren. Het is uiteindelijk aan de gemeenteraad van Heemskerk om over een eventuele fusie een besluit te nemen.
- Ambtelijk wordt er ook positief gereageerd op de mogelijkheid van een bestuurlijke fusie met Uitgeest.

Rol van gemeente Heemskerk bij bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- Heemskerk staat open voor een bestuurlijke fusie met de gemeente Uitgeest en ziet hiervoor voldoende raakvlakken. Dit zou een lichte herindeling betreffen, waarin Uitgeest onderdeel wordt van de gemeente Heemskerk.
- Heemskerk is voorstander van een fusie met twee gemeenten. Een derde gemeente maakt het proces complexer en maakt een lichte herindeling ingewikkelder.
- Heemskerk vindt dat de nieuwe gemeente groot genoeg moet zijn om slagvaardig te zijn en kwetsbaarheden te verminderen. Tegelijkertijd moet de gemeente klein genoeg zijn om dienstverlening op orde te houden en herkenbaar en nabij te zijn voor inwoners. Dat is lastiger bij meer kernen en meer grondgebied. De combinatie van Heemskerk en Uitgeest is wat Heemskerk betreft robuust genoeg voor de komende jaren.
- Als blijkt dat Uitgeest ook wil fuseren met Heemskerk heeft het de voorkeur van Heemskerk om het proces van herindeling zo kort mogelijk te houden. Hoe korter dit proces is, hoe minder de inwoners belast worden en des te sneller de gemeente zich daarna kan richten op dienstverlening aan inwoners.
- Heemskerk zou het liefst de besluitvorming over een eventuele herindeling voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2026 willen laten plaatsvinden.

Elementen uit bestuurskrachtonderzoek

- Een ambtelijke organisatie die voor meerdere besturen werkt, kan vaak meer dan een kleinere organisatie, maar heeft geen onvoorwaardelijke focus op één gemeente. Het hebben van één

gemeentelijke organisatie die zich alleen focust op de gemeente Heemskerk draagt onder meer bij aan de nabijheid van bestuur tot inwoners.

- De cultuur en identiteit van Heemskerk is redelijk identiek aan die van Uitgeest. Het is een *hands-on* cultuur. De gemeentelijke organisatie begrijpt de inwoner van Uitgeest.
- Heemskerk vindt het belangrijk om lokale voorzieningen in stand te houden. Inwoners van Heemskerk maken ook gebruik van de voorzieningen in Uitgeest. Vanuit het bestuurskrachtonderzoek blijkt ook dat Zwembad de Zien deel uitmaakt van de identiteit van Uitgeest.
- Heemskerk heeft na het ombuigingstraject een sluitende begroting voor de komende jaren. Het is belangrijk om investeringen te blijven doen, met name gericht op voorzieningen. Er wordt in Heemskerk nu ook €26 miljoen geïnvesteerd in een nieuw zwembad.
- Twee jaar geleden heeft Berenschot onderzoek gedaan naar de ambtelijke organisatie van Heemskerk. De conclusie van het onderzoek was dat Heemskerk vergeleken met vergelijkbare gemeentelijke organisaties een iets kleinere formatie heeft en dat er weinig strategische functies zijn. Daarom is de afgelopen twee jaar ingezet op strategische functies op het gebied van bijvoorbeeld woningbouw, energietransitie, maatschappelijk vastgoed en duurzaamheid. Heemskerk is nu bijvoorbeeld ook bezig met de aanbesteding voor een vastgoedregistratiesysteem.
- Ook is Heemskerk gestart met een talentenpool met afgestudeerde HBO'ers en WO'er om de denkkracht van de organisatie te vergroten.
- Heemskerk heeft ook nagedacht over een dorpsraad. Een dorpsraad dient vanuit de inwoners te ontstaan. Heemskerk vindt dat een dorpsraad een goede gesprekspartner voor een kern kan zijn. Wel is het belangrijk om vooraf af te spreken wat de rol is van de dorpsraad. Een dorpsraad is geen kleine gemeenteraad.
- Voor Heemskerk ligt en blijft de regionale oriëntatie op IJmond/Kennemerland. Een fusie tussen Heemskerk en Uitgeest maakt de gemeente ook binnen de IJmond krachtiger. Het is belangrijk om de kracht van de IJmond goed in de MRA in te zetten en ook aan inwoners duidelijk te maken waar de samenwerking binnen de MRA toe kan leiden.

Aandachtspunten voor vervolgproces

- Indien Uitgeest wil fuseren met Heemskerk is het goed om eerst de ambtelijke organisatie in te vlechten in aanloop naar de bestuurlijke fusie. Er is veel gedrevenheid binnen de organisatie om voor de fusie te gaan. De voorkeur van Heemskerk is om dit zo vlot mogelijk te doen. Heemskerk wil Uitgeest ondersteunen in het ontvlechttingsproces van de ambtelijke samenwerkingsorganisatie.
- Het college van Heemskerk verwacht op voorhand geen weerstand bij inwoners en gemeenteraad. Wel is het van belang om in het vervolgtraject de gemeenteraad en de inwoners goed te betrekken bij een keuze voor een bestuurlijke fusie.

Gespreksverslag gemeente Dijk en Waard

Bestuurlijke toekomstverkenning gemeente Uitgeest

Aan: Maarten Poorter (burgemeester) en Annet Doesburg (gemeentesecretaris) |
Gemeente Dijk en Waard
Van: Sebastiaan Nieuwland en Martine Enthoven | Gemeente Uitgeest
Datum: 7 maart 2025, 11:00 -12:00
Locatie: Gemeentehuis Dijk en Waard
Geaccordeerd: 19 maart 2025

Perspectief op bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- Dijk en Waard vindt het goed om dit gesprek te voeren, omdat Uitgeest en Dijk en Waard beide onderdeel zijn van de regio Alkmaar. De toekomstige herindeling van Uitgeest met een andere gemeente(n) gaat daarom ook wat betekenen voor Dijk en Waard.
- Dijk en Waard ziet de bestuurlijke toekomst van Uitgeest ofwel met Heemskerk (qua ligging) of samen met de andere BUCH-gemeenten.
- Voor de regio Alkmaar zou het goed zijn als de BUCH één bestuurlijke gemeente wordt. De regio bestaat dan uit drie robuuste gemeenten met meer dan 100.000 inwoners. Op die manier kan de regio Alkmaar meer kracht ontwikkelen richting provincie, Rijk en Europa.

Rol van gemeente Dijk en Waard bij bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- Dijk en Waard is niet beschikbaar als fusiepartner voor de gemeente Uitgeest. De afstand tussen de gemeenten is voor Dijk en Waard te groot. Om die reden heeft Dijk en Waard er ook voor gekozen om de vragenlijst voor de *quick scan* niet in te vullen.

Aandachtspunten voor vervolgproces

- Voor de fusie van Dijk en Waard is het initiatief door Langedijk genomen. Langedijk wilde een bestuurlijke fusie. Heerhugowaard was destijds de enige gemeente die open stond voor een bestuurlijke fusie. Doordat er maar één beschikbare fusiepartner beschikbaar was, maakte dit het proces eenvoudiger.
- Zorg dat voor de inwoners duidelijk is wat een bestuurlijke fusie hen oplevert. Het is wel goed om te onderkennen dat een fusie niet alleen iets oplevert, maar dat het ook betekent dat je iets kan verliezen.
- Het is belangrijk om zowel de ambtelijke als bestuurlijke fusie vanuit gelijkwaardigheid tussen de gemeente(n) te benaderen. Dat betekent bijvoorbeeld dat er een nieuw passend functiegebouw en een nieuwe organisatievisie nodig zijn.
- Fuseren kost veel tijd en energie van college, raad en organisatie. Het is daarom aan te raden om niet herindeling op herindeling te doen, maar een keuze te maken voor de lange termijn.

Gespreksverslag gemeente Heiloo

Bestuurlijke toekomstverkenning gemeente Uitgeest

Aan: Mascha ten Bruggencate (burgemeester) en Jorien van den Beij-Veenstra (gemeentesecretaris) | Gemeente Heiloo
Van: Sebastiaan Nieuwland en Martine Enthoven | Gemeente Uitgeest
Datum: 10 maart 2025, 13:00 – 14:00
Locatie: Gemeentehuis Heiloo
Geaccordeerd: 13 maart 2025

Relevante context gemeente Heiloo

- De gemeenteraad van Heiloo heeft in november 2023 een motie ingediend om een bestuurskrachtonderzoek uit te laten voeren. Dit was ongeveer hetzelfde moment als in Uitgeest.
- De gemeenteraad is opdrachtgever geweest van het bestuurskrachtonderzoek. In dit onderzoek stonden dezelfde drie scenario's in de motie en onderzoeksuitvraag, als in Uitgeest centraal, (1) namelijk samenwerking in de BUCH voortzetten, (2) zelfstandig en (3) bestuurlijke fusie.
- Het bestuurskrachtonderzoek is net afgerond. De gemeenteraad neemt eind mei een besluit over welke scenario's of welk scenario verder uitgewerkt dient te worden. De uitwerking hiervan volgt naar de zomer. De verwachting is dat de gemeenteraad van Heiloo eind november een principebesluit neemt over de toekomst.

Perspectief op bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- De gemeente Heiloo volgt met veel interesse het traject van de gemeente Uitgeest, omdat Uitgeest in zekere zin een zelfde soort proces doormaakt als Heiloo.
- Het college stelt dit gesprek op prijs. De keuze die de gemeenteraad van Uitgeest gaat maken voor de toekomst heeft ook invloed op Heiloo. Hetzelfde geldt ook voor de keuze die Heiloo gaat maken, omdat in elk scenario een relatie is met Uitgeest, omdat beiden onderdeel uitmaken van de werkorganisatie de BUCH.

Rol van gemeente Heiloo bij bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- Het is aan de gemeenteraad van Heiloo om een keuze voor de bestuurlijke toekomst te maken. Indien de gemeenteraad voor een bestuurlijke fusie zou kiezen, zijn Castricum, Bergen en Alkmaar de enige aangrenzende gemeenten voor Heiloo. Het college vindt dat het dan goed zou zijn om ook het gesprek met de BUCH-gemeenten over de bestuurlijke toekomst te voeren.
- In BUCH-verband zou een reguliere herindeling van 3 of 4 gemeenten dan een optie kunnen zijn. Er is al ervaring met één gemeenschappelijke organisatie.

Elementen uit bestuurskrachtonderzoek

- Heiloo herkent de elementen en uitdagingen uit het bestuurskrachtonderzoek van Uitgeest. Alleen een regionale oriëntatie op het noorden of op het zuiden speelt niet in Heiloo.
- Heiloo herkent de dorpse identiteit van Uitgeest en het belang van het behoud hiervan. In het bestuurskrachtonderzoek van Heiloo is ook aandacht voor de identiteit van Heiloo.

Aandachtspunten voor vervolgproces

- De gemeenteraad van Heiloo is trekker van het traject over de bestuurlijke toekomst en vraagt het college om input. De gemeenteraad heeft aangegeven ook in gesprek te willen gaan met andere raden binnen de BUCH.
- Er zijn wel wat gesprekken geweest door het onderzoeksbureau met een aantal inwoners/organisaties op maatschappelijke vraagstukken, maar brede participatie is geen onderdeel geweest van het bestuurskrachtonderzoek van Heiloo. In het vervolgtraject zal dit, afhankelijk van het gekozen scenario, ingericht worden.

Gespreksverslag gemeente Zaanstad

Bestuurlijke toekomstverkenning gemeente Uitgeest

Aan: Jan Hamming (burgemeester), Gerda Blom (gemeentesecretaris) | Gemeente Zaanstad
Van: Sebastiaan Nieuwland en Martine Enthoven | Gemeente Uitgeest
Datum: 14 maart 2025, 9:00 – 10:00
Locatie: Gemeentehuis Zaanstad
Geaccordeerd: 19 maart 2025

Perspectief op bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- Zaanstad kan zich voorstellen dat de toekomst van Uitgeest in de regio IJmond of de regio Alkmaar ligt en dat Uitgeest niet direct naar Zaanstad kijkt.
- In de regio Zaanstreek-Waterland is het belangrijk om voldoende massa te houden om vanuit de regio kracht te kunnen ontwikkelen. Om die reden hoopt Zaanstad dat de huidige gemeenten in deze regio blijven.

Rol van gemeente Zaanstad bij bestuurlijke toekomst van Uitgeest

- Indien de gemeenteraad van Uitgeest Zaanstad als mogelijke fusiepartner ziet, dan staat Zaanstad open voor het verkennen van een bestuurlijke fusie. Dit betreft een lichte herindeling. Zaanstad ziet bijvoorbeeld raakvlakken op het gebied van mobiliteit en recreatie.
- Zaanstad is onder de indruk van het proces van Uitgeest over haar bestuurlijke toekomst. Op dit moment zijn meerdere gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland zich aan het beraden op hun bestuurlijke toekomst. Het is mogelijk dat een aantal van deze gemeenten ook met Zaanstad wil fuseren. Een fusie op fusie is niet wenselijk voor Zaanstad. Het heeft de voorkeur van het college van Zaanstad om te zorgen dat de tijdspaden van verschillende mogelijke fusieprocessen synchroon lopen.
- Uitgangspunt bij de herindeling is dat dorpen en kernen hun eigenheid en identiteit behouden.
- Het is goed om vooraf realistische afspraken te maken over de herindeling. Het beleid van de gemeente Zaanstad blijft geldend, maar op bepaalde vlakken kunnen inhoudelijke afspraken gemaakt worden.

Elementen uit bestuurskrachtonderzoek

- Zaanstad herkent de elementen uit het bestuurskrachtonderzoek van Uitgeest.
- De gemeente Zaanstad geeft als voorbeeld over maatwerk en het behoud van identiteit dat er geen hoogbouw in de dorpen plaatsvindt. Hoogbouw vindt alleen plaats rondom stationszones en in de stad.
- Zaanstad vindt het belangrijk dat lokale voorzieningen in stand gehouden worden. Zaanstad verwacht dat het niet mogelijk is om een gemeentelijk loket in Uitgeest open te houden. Wel zou het gemeentehuis aan vrijwilligers kunnen worden overgedragen, zodat er bijvoorbeeld nog trouwerijen georganiseerd kunnen worden. Op dit moment is Zaanstad wel bezig om aan de noordkant van de gemeente een gemeenteloket te openen.

- De organisatie van Zaanstad kent gebiedsteams, gebiedsmanagers en wijkmanagers. Daarnaast vindt het bestuur het belangrijk om veel op werkbezoek te gaan en contact te hebben met inwoners. En er zijn wijkwethouders. Dit draag bij aan de nabijheid van bestuur en organisatie.
- Zaanstad heeft, net als veel gemeenten in Nederland, een uitdagende financiële situatie met het oog op het ravijnjaar. De OZB is in Zaanstad wel lager dan gemiddeld.
- De regionale oriëntatie van Zaanstad is op Zaanstreek-Waterland en MRA.

Aandachtspunten voor vervolgproces

- Zaanstad geeft aan dat het van belang is om een toekomstbestendige gemeente te creëren die een stevige regionale partner zal zijn. Het is niet wenselijk om nu een fusie aan te gaan waarbij de kans aanwezig is dat over een paar jaar weer gefuseerd moet worden.
- Het college van Zaanstad zal een eventuele fusie met Uitgeest nog moeten bespreken met de gemeenteraad. De gemeenteraad heeft nu nog geen standpunt over een eventuele herindeling.
- Voor Zaanstad is het belangrijk om inwoners op een passende manier te betrekken. Het is uiteindelijk van belang om een duurzame toekomst voor de gemeenschap te organiseren.